

Verktyg: Pedagogisk gåtur

Sammanhang för användning

Under CoReD-projektet har Pedagogiska gåturer använts i Sverige och Island, på förskolor och grundskolor (elever i åldrarna 6-16). Skolorna var från nybyggda till över hundra år gamla, med tillbyggnader och nyrenovering, och låg i större och mindre städer. Verktyget användes framgångsrikt med en mängd olika deltagare, inklusive elever från alla årskurser, lärare, ledning, assistenter, stödpersonal och specialpedagoger, för att utvärdera och reflektera över de nuvarande lokalerna och hur de såg ut och användes eller kunde användas.

Variation av skolor: äldre byggnader i Sverige och nybyggd skola på Island.

Motiv för aktiviteter och användning av verktyg

På alla skolor valdes och användes verktyget för att underlätta utvärdering efter inflyttning eller användning, men intentionerna bakom dessa utvärderingar var helt olika. En av de svenska skolorna var planerad att genomgå renovering inom en snar framtid. Här användes verktyget för att utvärdera de pedagogiska egenskaperna hos nuvarande lokaler för att stödja schemaläggning, övergripande reflektion och diskussioner om nuvarande styrkor och svagheter. I de andra skolorna användes verktyget efter en tids användning (mellan ett och fem år), vilket gav olika grupper användare av skolbyggnaden möjlighet att se över och diskutera dess styrkor och svagheter, samt ge input till beslut om nuvarande och framtida förändringar i skolbyggnaden. I alla fallen fanns det en ambition att öka matchningen mellan pedagogisk praktik, organisering och lärmiljö. Genomgångarna leddes av forskare, vid ett tillfälle via en bärbar dator på grund av Covid-besöksrestriktioner.

Typ av miljöer

En skola, på Island, var nybyggd, efter att ha färdigställts alldeles nyligen i ett växande område och den användes ännu inte i full kapacitet. Däremot var båda de svenska skolorna betydligt äldre byggnader. Den ena renoverades sju år tidigare, men den sista var i stort behov av reparation med endast partiella renoveringar genomförda under åren. Verktuget är alltså möjligt att tillämpa på en mängd olika typer av skolmiljöer.

Vad hände?

Deltagare var allt från elever till lärare, skolledare och assisterande personal. De gick i små grupper av deltagare med liknande roller (t.ex. i en skola genomförde två grupper av lärare, en grupp assisterande personal och en grupp på 13 elever pedagogiska gåturer) och turerna tog cirka två timmar. Vanligtvis valdes fyra till fem ställen att stanna på ut i förväg och en forskare ledde turerna. Stoppen representerade en variation av lokaler och deltagarna fyllde först i protokoll för individuell utvärdering, varefter gruppdiskussioner om platserna ägde rum. Data bestod av foton, protokoll och en sammanfattning av diskussionerna från varje grupp.

Verktuget var lätt att använda och deltagarna blev förvånade över att se bekanta miljöer utifrån nya perspektiv. Det verkar som att verktuget kan göra deltagarna obekanta med sina invanda miljöer och få dem att upptäcka nya egenskaper och funktioner i sina skolor. Deltagare som besöker andra skolor och gör gåturer där kan få nya intryck och idéer att använda i sin egen skola. Till exempel i den orenoverade, äldre skolan utvärderades korridorerna mer negativt än klassrummen, men deltagarna kunde ändå tänka sig en större variation av möjliga aktiviteter i korridorerna än i klassrummen. Detta innefattade aktiviteter kopplade till lärande såsom utställningar och grupparbeten. I den nya byggnaden tjänade gåturer med sina diskussioner till att öka medvetenheten om en speciell skolbyggnad och de möjligheter den erbjuder för nya sätt att undervisa och lära. Lärare och elever var överens om att variationen av utrymmen och möbler, som gör det möjligt för eleverna att välja var de håller till för att studera, kunde anses vara den största styrkan i deras nya lärmiljö.

Resultat

I allmänhet kunde deltagarna ge en mängd redogörelser med detaljerad och rik feedback på de utvärderade lokalerna, både vad gäller intryck av styrkor och svagheter i relation till verksamheten. Det går också att bekräfta att de pedagogiska gåturererna och diskussionerna har bidragit till att öka medvetenheten om den nuvarande skolbyggnaden.

Deltagarna utökade också sin repertoar av undervisnings- och lärandeaktiviteter genom att tillfrågas om och lyssna på förslag till möjliga aktiviteter. På en av skolorna beslutade ledningen att använda detta verktyg årligen med lärarpersonalen innan de gör schemalagningen för nästa år.

Ett annat resultat är de många förslag som kom upp för att förbättra lokalerna, såsom nya eller flyttade möblemang, ändrade flöden i rummet eller att ta bort funktioner som orsakar störningar. Dessa varierade från mindre till större förändringar, vilket innebär att metoden kan användas för utvärdering och planering av lokalanvändning både på kort och längre sikt.

Slutsatser

Vem kan använda detta verktyg och när?

Verktyget har visat sig vara lämpligt för lärare att använda, men även för övrig personal och ledning. Det kan också användas med elever, vilket gör att de kan se möjligheter till lärande i lokalerna på samma sätt som lärarna ser möjligheter till undervisning. I ett svenskt utvärderingsprojekt genomfördes gåturer med blandade grupper, som även innehöll representanter för ledning, fastighetsförvaltare och lokalpolitiker, och denna metod visade sig särskilt användbar för att underlätta interprofessionella diskussioner om skolbyggnader. Det verkar som att noggranna förberedelser med medvetna platsval samt en turledare som håller tiden och fördelar ordet bland deltagarna bidrar till en givande diskussion.

Även om den vanligaste användningen av detta verktyg är utvärdering efter inflyttning, kan det användas i alla faser av ett skolprojekt för att reflektera över lokaler och hur de kan utvecklas. Det uppmuntrar deltagarna att **starta där de befinner sig** och att utveckla sin medvetenhet om de nuvarande lokalerna genom att betrakta sina miljöer på nytt och ha guidade diskussioner om dem med andra. De insikter som görs kan bidra till att deltagarna utvecklar gemensamma förståelser för **sammanflätningen av fysiska, organisatoriska och sociala aspekter** av skolmiljön.

En ytterligare användning av pedagogiska gåturer är att göra dem i skolor som är obekanta, och kanske innovativt byggda, för att förbereda deltagarna för en flytt till nya lokaler eller som en del av en deltagande designprocess. Detta skulle göras för att **underlätta utforskandet av idéer och möjligheter**. Att få insikt i andras upplevelser av och användning av lärmiljöer och komplexiteten i pedagogisk praktik kan också få beslutsfattare som inte är dagliga användare av skolutrymmen att **få insikt i den komplexa långa process som förändring innebär**.